

ний и общественный авторитет, заявляет свои претензии на культурное и деловое превосходство.

Литература

1. Крысин, Л. П. Иноязычные слова в современном русском языке. / Л. П. Крысин. – М.: Наука, 1968. – С. 18.
2. Никитин, М. В. Основания когнитивной семантики: учебное пособие. / М. В. Никитин. – СПб.: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2003.
3. Zeitschrift Spiegel. 2002. – № 2 – [Электронный ресурс]: <http://www.spiegel.de/>
4. Die VDS – Anglizismen liste. – [Электронный ресурс]: <http://www.ingoblank.de/>

Паэтычны аўтапераклад Максіма Багдановіча: новы твор ці апошня рэдакцыя твора

*Філімонава Д. А., студ. IV к. Інстытута журналістыкі БДУ,
навук. кір. Дзесьюкевіч В. І., канд. філал. навук, дац.*

Аўтарскі пераклад – асобны від мастацкага перакладу і адзін з відаў літаратурна-мастацкай творчасці, пры якім пісьменнік-білінгв перакладае свой твор на іншую мову.

Максім Багдановіч звяртаўся да аўтаперакладу каля трыццаці разоў. Безумоўна, самай значнай крыніцай багдановіцкіх перакладаў з’яўляецца рукапісны зборнік «Зеленя», у якім змешчана 22 вершы, напісаныя ў перыяд 1909–1913 гг. і перакладзеныя аўтарам на рускую мову. Зборнік прысвечаны стрыечнай сястры Багдановіча Нюце (Ганне Іванаўне Гапановіч). «Зеленя» мае надзвычай вялікае значэнне для разумення прыроды паэтычнай творчасці паэта. Па-першае, таму што дае магчымасць зразумець стаўленне Багдановіча да сваіх твораў – каб прадэманстраваць сваю творчасць, ён выбраў вершы, якія лічыў лепшымі. Па-другое, аўтапераклады Багдановіча дапаўняюць перакладчыцкую спадчыну паэта. Да сваіх перакладаў паэт ставіўся вельмі крытычна. Аб гэтым сведчыць і нямецкая пісьменніцкая прымаўка, якая была абрана эпіграфам да зборніка: «Переводы стихотворений – словно женщины: если красивы, то неверны; если верны, то некрасивы».

Найбольш набліжанымі да арыгіналу па форме і зместу з’яўляюцца пераклады «Переписчик», «Слышишь гул? Это дико-печальный лесун», «Книга», «Бледный, хилый, все же люблю я». Багдановіч не перакладае вершы даслоўна, дапускае значныя змены, ставіцца да сваіх вершаў як да тэкстаў незавершаных, якія патрабуюць удасканалення. У яго перакладах можна заўважыць

паэтычныя ўдакладненні: так, пры перакладзе верша «Перапісчык» ён змяняе *спыніцца* на *прывстанет*, *светла сонца* на *кратко солнце*, на *чыстым аркушы* на *на кожаном листе*, *прыгожа літары* на *строй ровных, четких букв*, *ластаўкі* на *стрижи* і ўводзіць новыя вобразы (замест радка «*Як сіняваты дым нявідзімых кадзіл, рой хмарачак плыве*» выкарыстаны іншы вобраз: «*Вдали над белыми громадами церквей блистают купола*»). Метафарычныя выразы Багдановіч таксама падвяргае паэтычнаму ўдакладненню: «*круціца ў іх прыгожы, лёгкі пыл*» ён змяняе на «*золотая пыль струится меж лучей*», «*стаўпамі падае*» на «*столбом прозрачным шлет свой свет*». Але часам пры перакладзе метафара парушаецца, і тэкст страчвае вобразнасць, уласцівую арыгіналу. Напрыклад, у аўтаперакладзе «Теплый вечер, тихий ветер, мягкий стог» аўтар выкарыстаў замест арыгінальных радкоў «*Знічка коціцца агністаю слязой, праішмела мякка скрыдламі сава*» наступныя словы: «*Убаюканный вечерней тишиной, позабыл я, где рука, где голова*». Як дакладна заўважае А. А. Лойка, там быў позірк чалавека на прыроду, поўны замілаванасці і паэзіі, тут – позірк на чалавека, на яго рукі, галаву, успамін пра якія проста непатрэбна «забытавіў» верш [1, с. 124].

Асобныя вобразы Багдановіч лічыць неабходным адаптаваць да небеларускага чытача, як, напрыклад, у вершы «Кніга». Есць тры варыянты гэтага твора: дзве аўтарскія рэдакцыі па зборніку «Вянок» 1913 г., выдадзенаму М. Кухтай (1), аўтарскі экзэмпляр зборніка з заўвагамі Багдановіча, унесенымі напрыканцы жыцця, так званы «Вянок» № 2 (2), і аўтапераклад 1913 г. (3). Асабліва цікавыя тут змены фактычнага характару. Па-першае, выбар імя перапісчыка: Гапон (1) – Ян (2) – Іван (3). У першапачатковым варыянце заключаны своеасаблівы ўсходнеславянскі каларыт, прытым апошняя аўтарская праўка – Ян замест Гапон – толькі падкрэслівае гэта, бо ў сярэднявечнай беларускай культурнай традыцыі імя Ян было больш распаўсюджаным. Багдановіч імкнуўся стварыць абагулены вобраз перапісчыка, а не ўказваў на канкрэтную асобу. Варта ўлічваць і тое, што апошняя рэдакцыя твора была зроблена пазней за пераклад на рускую мову, таму, магчыма, імя было зменена пад ўплывам перакладнога варыянта. Па-другое, у апошняй рэдакцыі аўтар выкарыстоўвае іншы год напісання кнігі: «*У рок сем тысяч сто васьмы з пачатку дзён*» (1) – «*У рок з пачатку дзён сем тысяч сто другой*» (2). Багдановіч выкарыстоўвае рускі тэкст як яшчэ адну рэдакцыю твора, удакладняе задуму, робіць яе больш яснай.

Таксама аўтар дапускае змены структурнага характару: мяняе назвы вершаў, дадае эпіграфы. Некаторыя аўтапераклады адрозніваюцца ад арыгіналаў графічна (вершы «Кніга» і «Белым цветом одета калина»). У рукапісы яны былі разбіты на катрэны, а арыгіналы напісаны астрафічным вершам.

Такім чынам, М. Багдановіч, працуючы над аўтаперакладамі, захоўваў ідэйны змест арыгінала, уносіў прынцыповыя змены на лексічным узроўні,

пераствараў мастацкія вобразы, якія былі ў арыгінальным тэксе, але не адмаўляўся ад іх, рабіў пераклад больш літаратурным, пазбаўляў тэкст дыялектызмаў і русізмаў. Аднак аўтапераклад значна пашырае магчымасці творчага манеўру перакладчыка. На нашу думку, абсалютна новымі творамі яго аўтапераклады лічыць нельга, таму што ў ідэйна-вобразным плане сувязь паміж перакладам і арыгіналам застаецца вельмі шчыльнай. Аднак аўтапераклад – гэта і не апошняя рэдакцыя твора, бо пэўная частка змен з’яўляецца выключна перакладчыцкімі рашэннямі, зробленымі дзеля захавання рытмікі верша ці дзеля большага пагружэння небеларускага чытача ў тэкст. Магчыма, лепей успрымаць паэтычныя аўтапераклады як варыянты вершаваных твораў.

Літаратура

1. Лойка, А. А. Максім Багдановіч / А. А. Лойка. – 1-е выд. – Мінск: Навука і тэхніка, 1966. – 335 с.

Новые германские заимствования в современном русско- и белорусскоязычном интернет-дискурсе

*Шульга Т. Г., асп. ГрГУ им. Я. Купалы,
науч. рук. проф. Данилович Н. А., д-р. филол. наук*

Статья посвящена описанию исследования новейших заимствований из английского и немецкого языков в белорусско- и русскоязычных средствах массовой информации, Интернета. Проводится детальная характеристика заимствований в новой языковой сфере и предлагается сравнение их со словами-этимонами в языках, из которых они происходят.

Около половины населения мира живет в условиях многоязычия и межкультурной коммуникации, что часто является причиной лексических заимствований [1]. Как и во многих других языках, Интернет является важным источником такого лексического обогащения в русском и белорусском языках. Целью нашего исследования является изучение этого лингвистического процесса с точки зрения лексического заимствования и интеграции как в семантическом, так и в структурно-грамматическом плане, с акцентом на новые заимствования (начиная с 2000 г.) с английского и немецкого языков. Также в нашей работе проводится сравнение заимствований с их этимонами в языках-источниках. Использование Интернета, таким образом, рассматривается в качестве среды, в которой новая заимствованная лексика входит в язык, будь то прямо или через перевод заимствованного